

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
КАФЕДРА ІНЖЕНЕРНОЇ ТА АВАРІЙНО-РЯТУВАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ

ПРОГРАМА
переддипломної практики (стажування)

професійної (обов'язкової) підготовки
за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
галузь знань 26 «Цивільна безпека»,
спеціальність 261 «Пожежна безпека»
за освітньо-професійною програмою
«Пожежогасіння та аварійно-рятувальні роботи»

Харків 2024 рік

Розробники програми:

- заступник начальника кафедри інженерної та аварійно-рятувальної техніки Національного університету цивільного захисту України, к.т.н., доцент Станіслав ВІНОГРАДОВ.

Програма обов'язкової навчальної дисципліни рекомендовано кафедрою інженерної та аварійно-рятувальної техніки.

Протокол від «25» вересня 2024 року №3.

Начальник кафедри інженерної та аварійно-рятувальної техніки

_____ Андрій КАЛИНОВСЬКИЙ
(підпис) (ім'я та прізвище)
«__» _____ 2024 року

Схвалено проектною групою освітньої програми Пожежогасіння та аварійно-рятувальні роботи

Гарант освітньої програми

_____ Станіслав ВІНОГРАДОВ
«25» вересня 2024 року

Рекомендовано вченою радою факультету оперативно-рятувальних сил від «22» жовтня 2024 року № 2.

Заступник голови вченої ради факультету оперативно-рятувальних сил

_____ Олександр КОЛЄНОВ
«22» жовтня 2024 року

ВСТУП

Програма професійної обов'язкової компоненти «Переддипломна практика (стажування)» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра циклу обов'язкової підготовки спеціальності «Пожежна безпека», освітньо-професійна програма «Пожежогасіння та аварійно-рятувальні роботи».

Предметом вивчення обов'язкової навчальної дисципліни «Переддипломна практика (стажування)» є закріплення теоретичних знань та набуття практичних навичок, необхідних для отримання рівня «магістр» за освітньо-професійною програмою «Пожежогасіння та аварійно-рятувальні роботи».

Міждисциплінарні зв'язки. Освітня компонента «Переддипломна практика (стажування)» ґрунтується на таких дисциплінах, як «Організація експлуатації засобів захисту органів дихання та тіла», «Проектування та організація експлуатації протипожежної техніки» та «Організація гарнізонної служби», а саме є основою для «Кваліфікаційний іспит» та «Виконання та захист кваліфікаційної роботи».

Мета проведення переддипломної практики: закріплення здобувачами вищої освіти набутих знань, формування у них навичок щодо практичної діяльності, закріплення та актуалізація умінь та практичних навичок для подальшої самостійної практичної роботи.

1. Завдання на практику

1.1. Закріплення теоретичних знань, одержаних здобувачами вищої освіти в університеті, для всебічного їх використання в практичній діяльності.

1.2. Формування і вдосконалення у здобувачів вищої освіти професійних навичок і вмінь, що визначені освітньо-професійною програмою «Пожежогасіння та аварійно-рятувальні роботи» підготовки за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за спеціальністю «Пожежна безпека».

1.3. Одержання здобувачами вищої освіти навичок громадської, організаторської та виховної роботи.

1.4. Збір та узагальнення здобувачами вищої освіти фактичного матеріалу та виконання розділів кваліфікаційної роботи відповідно до завдання керівника роботи.

2. Організація проведення переддипломної практики (стажування)

2.1. Відповідальність за організацію і проведення практики, а також безпосередній контроль покладається на факультет оперативно-рятувальних сил та навчально-методичний центр університету, а навчально-методичне забезпечення на відповідній кафедрі університету.

2.2. Переддипломна практика здобувачів вищої освіти відбувається на базах практик, які мають відповідати вимогам зазначеної освітньої програми.

Здобувачі вищої освіти мають особисто вибирати для себе місця проходження даного виду практики і пропонувати його для використання. З базами практики (підприємствами, організаціями, установами будь-яких форм власності) НУЦЗ України завчасно укладає договори (угоди) на їх проведення за

встановленою формою та, за необхідності, надсилає листи узгодження. Бази для проходження переддипломної практики під час підготовки у НУЦЗ України фахівців які навчаються за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за спеціальністю 261 «Пожежна безпека» (освітньо-професійна програма – «Пожежогашіння та аварійно-рятувальні роботи») можуть бути: підприємства, організації та установи.

Посади, на яких можуть проходити практику здобувачі освіти:

- інженер-проектувальник;
- інженер з пожежної безпеки.

2.3. Факультет оперативно-рятувальних сил та навчально-методичний центр НУЦЗ України несуть відповідальність за якість організації її проведення і зобов'язані:

- забезпечити створення належних умов для проведення практики;
- підготувати наказ про призначення керівників практики з числа найбільш підготовлених працівників, які мають відповідний кваліфікаційний рівень і достатній практичний досвід;
- провести нараду з керівниками практики і здобувачами вищої освіти перед початком практики та інструктаж здобувачів вищої освіти щодо дотримання вимог правил безпеки праці;
- здійснювати постійний контроль за організацією проведення практики, узагальнювати та аналізувати результати, розробляти рекомендації щодо вдосконалення організації і проведення практики, підводити підсумки та оформляти результати наказом;
- організувати прийняття звітів та заліків після закінчення практики.

2.4. Керівники баз практики несуть відповідальність за організацію роботи здобувачів вищої освіти та призначають безпосередніх керівників практики (досвідчених працівників).

2.5. Безпосередні керівники практики від бази практики зобов'язані:

- контролювати якісну розробку практикантом індивідуального плану на підставі програми практики та завдання на виконання кваліфікаційної роботи;
- забезпечити виконання програми, індивідуальних планів практики, завдань з підготовки кваліфікаційної роботи в повному обсязі;
- встановити режим роботи практикантів;
- представити практикантів особовому складу бази практики, роз'яснити їх статус, права та обов'язки;
- проводити виховну роботу з практикантами;
- забезпечити практикантів робочими місцями, необхідним майном, службовими бланками, літературою тощо;
- спрямовувати роботу практикантів на підготовку розділів кваліфікаційної роботи, надати можливість збору матеріалу для виконання кваліфікаційної роботи за завданням керівника роботи;
- аналізувати роботу практикантів та надавати їм допомогу в успішному виконанні програми практики;

– узагальнити підсумки практики і підписати звіт про хід та підсумки практики;

– підготувати характеристики на практикантів за період практики з виставленням оцінки та завірити їх печаткою.

2.6. Проходження практики здійснюється за індивідуальним планом, що розробляється здобувачем вищої освіти згідно з програмою, завданням на підготовку кваліфікаційної роботи, яке є складовою частиною програми, та планом роботи бази практики під керівництвом безпосереднього керівника і затверджується керівником бази практики. Цей план скріплюється печаткою.

2.7. Основною формою проведення практики є безпосереднє виконання здобувачем вищої освіти посадових інструкцій відповідних посадових осіб бази практики та індивідуальних завдань, які видаються здобувачам вищої освіти з метою прищеплення їм практичних навичок роботи.

2.8. Контроль, аналіз та узагальнення роботи здобувачів вищої освіти здійснюють керівники практики від університету.

2.9. На час проведення практики здобувачі вищої освіти підпорядковуються керівнику бази практики, який на цей період є для них прямим начальником.

3. Обов'язки та права здобувачів вищої освіти - практикантів

3.1 Здобувачі вищої освіти – практиканти зобов'язані:

3.1.1. Згідно з програмою, завданням на підготовку розділів кваліфікаційної роботи і планом роботи бази практики скласти індивідуальний план роботи на період практики, узгодити його з безпосереднім керівником практики від бази практики.

3.1.2. Виконувати завдання програми, індивідуального плану в повному обсязі і в установлені терміни.

3.1.3. Дотримуватись розпорядку дня, встановленого на базі практики, дотримуватись вимог статутів та правил ввічливості.

3.1.4. Проявляти пильність, організованість, ініціативу, дотримуватись законодавчих актів України.

3.1.5. Практично закріпити вимоги наказів, інструкцій та інших нормативних документів, які стосуються діяльності з напрямку державного нагляду (контролю) у сфері пожежної та техногенної безпеки. Вивчити передовий досвід і практику роботи бази практики.

3.1.6. Ретельно готуватися до виконання завдань, передбачених програмою та індивідуальним планом роботи, до складання заліків за результатами практики.

3.1.7. Брати участь у громадському житті колективу бази практики.

3.1.8. Під час роботи, в побуті та громадських місцях додержуватися правил безпеки праці та пожежної безпеки.

3.1.9. Регулярно вести щоденник обліку роботи, щоденно доповідати безпосередньому керівникові практики від бази практики про виконання роботи та подавати щоденник для виставлення оцінки.

3.1.10. Перед закінченням практики скласти звіт про проведену роботу, підписати його у безпосереднього керівника практики від бази практики та затвердити його у керівника бази практики.

3.1.11. Здійснити збір фактичного матеріалу для підготовки кваліфікаційної роботи та виконати розділи за завданням керівника роботи.

3.2. Здобувачі вищої освіти – практиканти **мають право:**

3.2.1. Знайомитися з усіма службовими документами в обсязі завдання, передбаченого програмою та індивідуальним планом роботи.

3.2.2. Складати від свого імені за дорученням безпосереднього керівника практики документи.

3.2.3. Користуватися технічними та іншими засобами, нормативною літературою та документами, які є на базі практики.

3.2.4. Вносити керівнику практики від університету свої пропозиції щодо покращення організації та проведення практики.

3.2.5. Вільний час використовувати для відпочинку, підготовки до занять, виконання завдання програми та індивідуального плану. Конкретний режим праці та відпочинку узгоджується з безпосереднім керівником практики від бази практики.

3.3. Здобувачам вищої освіти – практикантам **забороняється:**

3.3.1. Без службової необхідності та дозволу безпосередніх керівників практики від бази практики відлучатися за межі міста, в якому проводиться практика.

3.3.2. Вживати алкогольні напої та наркотичні речовини.

4. Зміст програми переддипломної практики

№ з/п	Робота для виконання	Звітний матеріал
1. Ознайомитись:		
1.1.	З приміщеннями та функціональною спрямованістю бази практики, вимогами охорони праці та санітарії на робочому місці	Відмітка в щоденнику
1.2.	З питаннями планування, обсягами робіт, що виконуються, формами звітності, діловодством	Відмітка в щоденнику
2. Вивчити:		
2.1.	Статут бази практики та інші установчі документи	Відмітка в щоденнику
2.2.	Нормативно-технічну документацію щодо специфіки роботи бази практики, включаючи загальні нормативні акти пожежної безпеки в Україні	Відмітка в щоденнику
2.3.	Форми взаємозв'язку бази практики з іншими суб'єктами господарювання, підрозділами ДСНС, юридичними та фізичними особами	Відмітка в щоденнику
2.4.	Порядок проведення регламентних та технологічних робіт	Відмітка в щоденнику
2.5.	Порядок впровадження сучасних наукових розробок у	Відмітка в

	практику бази практики	щоденнику
3. Практично виконати:		
3.1.	Дослідження даних джерел інформації за темою кваліфікаційної роботи	Відмітка в щоденнику
3.2.	Аналіз існуючого науково-методологічного апарату вдосконалення системи протипожежного захисту на прикладі бази практики та формулювання пропозицій з покращення цієї системи	Відмітка в щоденнику
3.3.	Збір та оформлення додаткового матеріалу для кваліфікаційної роботи (таблиці, протоколи, акти випробувань, впроваджень, розрахунки економічного ефекту, ілюстрації, копії наказів, планів, інструкцій тощо)	Відмітка в щоденнику, розділи кваліфікаційної роботи
4. Взяти участь:		
4.1.	У проведенні консультацій з провідними фахівцями бази практики	Відмітка в щоденнику
4.2.	У роботі організаційних нарад з питань діяльності бази практики	Відмітка в щоденнику
4.3.	У професійній підготовці співробітників бази практики (за планом бази практики)	Відмітка в щоденнику
4.4.	У діяльністю за основною посадою, на який здобувач вищої освіти проходить практику	Відмітка в щоденнику

5. Підведення підсумків практики

5.1. По закінченні практики безпосередній керівник від бази практики складає характеристику на здобувача вищої освіти – практиканта, яку підписує керівник бази практики. ***Підпис скріплюється печаткою.***

В характеристиці необхідно відобразити:

- обсяг та якість виконання програми практики,
- рівень підготовки практиканта до виконання службових обов'язків та вміння реалізувати набуті теоретичні знання на практиці,
- навички практиканта складати службові, адміністративні та оперативні документи;
- особисті моральні якості, дисциплінованість, культурний рівень практиканта;
- ***оцінка за практику (обов'язково).***

5.2. Після закінчення практики здобувач вищої освіти складає звіт обсягом 3-4 сторінки, в якому відображає питання:

- де, коли і на якій посаді проходив практику;
- відомості про виконання програми відповідної практики;
- відомості про виконання індивідуальних завдань безпосереднього керівника практики від бази практики;
- пропозиції щодо покращення умов проходження практики та внесення змін у програму.

5.3. До звіту додається:

- виконані розділи з підготовки кваліфікаційної роботи за завданням керівника роботи;
- індивідуальний план роботи з відмітками про виконання заходів;
- характеристики за період практики з оцінкою;
- щоденник з відповідними відмітками, який підписується безпосереднім керівником від бази практики; містить відгук керівника практики від бази практики і оцінку роботи здобувача під час переддипломної практики; відгук осіб, які перевіряли проходження переддипломної практики; висновок керівника переддипломної практики (стажування) від вищого навчального закладу про проходження переддипломної практики (стажування);
- графіки, схеми, таблиці, ескізи, фотознімки і т.п., копії документів, складених у період практики.

5.4. По закінченні практики здобувачі вищої освіти складають залік комісії, яка призначається наказом ректора університету.

Комісія робить остаточний висновок про підсумки практики на підставі вивчення наданих здобувачем вищої освіти документів, характеристик з бази практики, повноти відповідей на поставлені питання та виставляє оцінку у звіті здобувача вищої освіти.

5.5. Здобувачі вищої освіти, які не виконали програму практики і одержали незадовільні оцінки та відгуки про роботу, до складання заліку в університеті та державної атестації не допускаються та відраховуються з університету з видачею академічної довідки встановленого зразка.

5. Рекомендована література.

1. Освітньо-професійна програма «Пожежогасіння та аварійно-рятувальні роботи» підготовки здобувачів освітнього рівня «магістр» за спеціальністю 261 «Пожежна безпека» галузі знань 26 «Цивільна безпека». Харків 2023

2. Наказ МВС України № 621 від 27.06.2013 року «Про затвердження Положення про практичну підготовку слухачів та курсантів вищих навчальних закладів МВС України»

3. Методичні вказівки до виконання кваліфікаційної роботи за освітньо-професійною програмою «Пожежогасіння та аварійно-рятувальні роботи» для підготовки за другим (магістерським) рівнем вищої освіти у галузі знань 26 «Цивільна безпека» за спеціальністю 261 «Пожежна безпека» / Укладачі: С.А. Виноградов, А.Я. Калиновський. – Х.: НУЦЗУ, 2024. – 21 с.

Розробники програми:

заступник начальника кафедри
інженерної та аварійно-рятувальної техніки,
к.т.н., доцент

Станіслав ВІНОГРАДОВ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Керівник бази практики

(підпис)

(Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

« ___ » _____ 20__ року

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН
проходження навчальної практики
здобувача вищої освіти групи _____
Національного університету цивільного захисту України
(назва навчального закладу)

кафедра _____

на посаді _____

_____ (прізвище, ім'я по-батькові)

№ з/п	Найменування заходів	Термін виконання	Відмітка про виконання
1	2	3	4
1.	Вивчити:		
1.1.			
1.2.			
1.3.			
1.4.			
1.5.			
1.6.			
2.	Ознайомитись:		
2.1			
2.2			
2.3			
2.4			
2.5			
3.	Практично виконати		
3.1.			
3.2.			
4.	Взяти участь:		

4.1			
4.2			
4.3			
4.4			

Керівник практики:

Здобувач вищої освіти:

(посада)

(підпис)

(ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

(підпис)

(ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Національний університет цивільного захисту України
(повне найменування вищого навчального закладу)

ЩОДЕННИК НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

_____ (вид і назва навчальної практики)

здобувача _____ (ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

посада _____ (вказати посаду, на якій проходить навчальна практика)

Інститут, факультет, відділення _____

Кафедра, циклова комісія _____

Освітній ступінь _____

напрямок підготовки _____

спеціальність _____ (назва)

_____ курс, група _____

Здобувач вищої освіти _____
(ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

прибув на базу практики

Печатка
підрозділу «___» _____ 20__ року

Начальник кафедри пожежної профілактики в населених пунктах

(підпис) (ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Вибув з бази кафедри

Печатка
підрозділу «___» _____ 20__ року

Керівник бази практики

(підпис) (ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Календарний план проходження навчальної практики

№ з/п	Назви робіт	Строк виконання	Відмітка про виконання
1	2	3	4
1.	Вивчити:		
1.1			
1.2			
1.3			
1.4			
1.5			
2.	Ознайомитись:		
2.1			
2.2			
2.3			
2.4			
2.4			
3.	Практично виконати:		
3.1			
3.2			
3.3			
3.4			
3.5			

Керівник навчальної практики:

(підпис)

(ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Відгук осіб, які перевіряли проходження практики

Висновок керівника практики про проходження практики

Дата складання заліку « ____ » _____ 20__ року

Оцінка:

за національною шкалою _____
(словами)

кількість балів _____
(цифрами і словами)

за шкалою ECTS _____

Керівник навчальної практики

(підпис)

(ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Примітки:

1. Форму призначено для визначення завдань на практику, проведення поточних записів набутих вмінь при виконанні роботи, оцінки результатів практики. Заповнюється здобувачем особисто, крім розділів відгуку про роботу здобувача на практиці.
2. Формат бланка А5 (148 210 мм), брошура 8 сторінок разом з обкладинкою з карткового паперу.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Керівник бази практики

(підпис)

(Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

« ___ » _____ 20__ року

ЗВІТ

про проходження навчальної практики
здобувача вищої освіти групи _____
Національного університету цивільного захисту України
(назва навчального закладу)

кафедра _____

на посаді _____

_____ (прізвище, ім'я по-батькові)

№ з/п	Найменування заходів
1	2
1.	Вивчив(ла):
1.1.	
1.2.	
1.3.	
1.4.	
1.5.	
2.	Ознайомився(лась):
2.1.	
2.2.	
2.3.	
2.4.	
2.5.	
3.	Практично виконав(ла):
3.1.	
3.2.	
3.3.	
4.	Прийняв(ла) участь:
4.1.	
4.2.	
4.3.	
4.4.	

Примітка:

У звіті містяться:

- назва підрозділу, його коротка характеристика;
- підсумки виконання програми та індивідуального завдання кафедри (що конкретно зроблено, вивчено, узагальнено, відпрацьовано практично);
- думки про організацію та результати практичної підготовки;
- висновки щодо позитивних моментів організації та проходження практики;
- труднощі і недоліки, які були за період проходження практичної підготовки, прогалини у знаннях, отриманих під час навчання;
- пропозиції щодо вдосконалення навчального процесу та покращання організації практики у підрозділах університету.

(Обсяг – 2-3 сторінки)

Зауваження викладачів та осіб, які перевіряють хід практичної підготовки.

Склав(ла):

здобувач вищої освіти

(підпис)

(ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Керівник навчальної практики

(посада)

(підпис)

(ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Печатка

« ___ » _____ 20__ року